

Inleiding

In 2007 ondertekende België het Verdrag van de Verenigde Naties over de rechten van personen met een handicap

Op 1 augustus 2009 ging dit Verdrag in ons land in werking.

Vanaf deze datum moest België aan het werk.

Want elk land dat dit verdrag ondertekent, moet ervoor zorgen dat personen met een handicap dezelfde rechten hebben als iedereen.

We zijn nu vijf jaar later.

Tijd om de balans op te maken:

- eerst uitzoeken wat er al is gebeurd
- daarna zien wat er nog moet gebeuren.

Vooraf dit laatste is belangrijk.

Vier adviesraden van het BDF bogen zich over actiepunten voor de toekomst.

Ze gaven aanbevelingen voor elk actiepunt.

Deze actiepunten met aanbevelingen vind je in dit verslag.

Ze staan gerangschikt volgens belangrijkheid.

Het belangrijkste actiepunt staat vooraan, en zo gaat het verder.

Het is dus een top-21 van maatregelen die nodig zijn.

Natuurlijk is actiepunt 21 ook belangrijk. Maar je moet ergens beginnen. Daarom staan de actiepunten in deze volgorde.

Actiepunt 1

- 1. Er zijn in België veel bestuursorganen. Die werken meestal los van elkaar. Dit is zeer verwarrend. Dit moet in België beter.**
- 2. Al die overheden denken anders over handicap. Er moet één definitie van handicap komen.**
- 3. Er moet goede controle zijn. Wanneer rechten van personen met een handicap worden geschonden, moet er een straf volgen.**

Kader

België zit ingewikkeld in elkaar. Je hebt de federale regering, maar ook de gemeenschappen en de gewesten. De ene is bevoegd voor dit, de andere voor dat. Tijd dat er een duidelijke uitleg komt over hoe alles werkt.

Want je zult maar een persoon met een handicap zijn. Dan zit je met vragen als:
Bij welke dienst moet ik zijn voor dit en bij welke voor dat?
Het is voor een gewone burger al moeilijk. Voor personen met een handicap komt er nog meer papierwerk bij kijken, want die hebben meer steun nodig.

Al deze overheden hebben een andere idee van wat een handicap eigenlijk is. De ene gemeenschap in België denkt anders over handicap dan de andere gemeenschap. Gevolg: ze geven elk een eigen uitleg over hoe het Verdrag moet worden uitgevoerd.
Wat dus dringend nodig is: één beschrijving van wat een handicap is.
Pas dan kan worden gedaan wat het Verdrag vraagt. Want het is de bedoeling dat dit overal in België op dezelfde manier gebeurt.

Er moet ook controle zijn van de overheidsdiensten. Deze controle moet onafhankelijk gebeuren. Als het nodig is, moeten er straffen of boetes volgen.

Aanbeveling 1

De eerste aanbeveling is:
goed duidelijk maken hoe de instellingen in België werken.
En hun werking eenvoudiger maken.

Dat kan door verbindingen te maken tussen de verschillende overheidsdiensten. Ze moeten allemaal beter samenwerken. Tot nu toe gebeurde dit te weinig.

Alle deelgebieden moeten gelijk denken over:

- wat een handicap is
- wat redelijke aanpassingen zijn
- wat gelijke deelname van personen met een handicap betekent.

En ze moeten dit ook gelijk opnemen in hun wetgeving.

Er moet controle zijn om te zien of de regels rond de rechten van personen met een handicap gevolgd worden. Als dat niet het geval is, moet er bestraffing volgen.

Actiepunt 2

4. Nieuwe wetten en maatregelen hebben vaak te maken met personen met een handicap. Bij het maken van wetten en regels moeten deze personen en hun organisaties hun zeg hebben. Er moet goed uitgelegd worden hoe dit moet gebeuren. Voorbeelden geven kan veel duidelijk maken.

5. In alle gewesten en gemeenschappen moeten adviesraden komen. In een lijst moet staan op welke data deze adviesraden er moeten zijn.

6. Er moet bepaald worden hoeveel geld deze adviesraden krijgen om goed te werken, ook in de toekomst.

Kader

Het Verslag zegt dat personen met een handicap en hun organisaties moeten deelnemen aan het opstellen van wetten en besluiten die met hen te maken hebben.

Daarvoor zijn de adviesraden het meest geschikt.

Maar die zijn er niet overal. Er zijn deelgebieden, provincies en gemeenten waar nog geen adviesraden zijn. Want ook in de gemeente is een adviesraad belangrijk, omdat de persoon met een handicap dààr leeft.

Ook moet er een motiveringsplicht komen. Telkens overheden beslissingen nemen, moeten ze er een goede uitleg bij geven. Bijvoorbeeld uitleggen waarom ze het advies van de adviesraden niet opvolgen. Want anders hebben adviesraden geen zin.

Tot slot moeten de adviesraden geld genoeg krijgen om hun werk goed te doen.

Dat geld moet dienen voor de kosten, maar ook om de onkosten te vergoeden van wie in de raden zetelt.

Aanbeveling 2

De tweede aanbeveling wil dat de overheden vergaderen met personen met een handicap en hun organisaties:

- de verschillende regeringen – federaal, gewesten en gemeenschappen – moeten in overleg met personen met een handicap wetten en maatregelen maken.
- De overheden moeten hiervoor adviesraden raadplegen. Soms geeft een adviesraad een advies. Maar de overheid beslist daarna om die niet op te volgen. Dan moet deze overheid goed uitleggen waarom ze dat niet doet.
- De Vlaamse, Duitstalige en Franstalige Gemeenschap moeten zo snel mogelijk personen met een handicap mee laten beslissen. Adviesraden moeten genoeg geld krijgen om dit mogelijk te maken.

Actiepunt 3

7. Zorgen voor een volledige lijst van alle diensten voor personen met een handicap (ook voor kinderen).

Waar men ook woont, moeten er toegankelijke diensten zijn. Nu moeten personen met een handicap zich dikwijls verplaatsen.

Kader

Er is niet overal hetzelfde aanbod. Dikwijls moeten personen met een handicap naar een ander Gewest gaan. Want in hun Gewest is de dienst die ze nodig hebben er niet.

En in dat andere Gewest krijgen ze dikwijls geen of minder toegang tot die dienst. Want, zeggen ze in dat Gewest, de eigen bewoners hebben voorrang.

Tussen sommige deelgebieden is er een samenwerkingsakkoord. Maar deze samenwerking is er niet voor alles. Het gebeurt dus vaak dat een persoon met een handicap in een ander deelgebied geen toegang krijgt tot een dienst.

Aanbeveling 3

De derde aanbeveling zegt dat personen met een handicap het recht moeten hebben om

- zich vrij te verplaatsen in de Belgische deelgebieden
- overal te worden geholpen zoals iedereen

De deelgebieden krijgen binnenkort meer bevoegdheden, dus dit recht is zeer belangrijk.

Actiepunt 4

8. Het is nodig dat men weet hoeveel personen met een handicap er juist zijn. Nodig zijn ook de juiste aantallen per handicap. Bijvoorbeeld het aantal personen met een verstandelijke handicap, het aantal personen met een lichamelijke handicap, het aantal blinde personen, enzovoort. Even belangrijk zijn de juiste aantallen per deelgebied, per gewest, per gemeente. ... Men moet een goede methode bedenken om aan die aantallen te komen.

Kader

*We lazzen al (in actiepunt 1) dat in ons land alles versnipperd werkt. Alle diensten hebben hun eigen taak. Ze verzamelen enkel gegevens die ze voor hun eigen taak nodig hebben. Maar ze delen deze informatie niet met elkaar. Ze werken niet genoeg samen. Geen enkele dienst beschikt over **alle** gegevens. Het is nochtans belangrijk dat er één grote verzameling van alle gegevens is.*

Aanbeveling 4

Een land dat goed voor zijn personen met een handicap wil zorgen, moet eerst weten hoeveel dat er zijn.

Om te zorgen voor genoeg opvangplaatsen, moet je weten voor hoeveel personen dat nodig is. Wanneer je bijvoorbeeld weet: er zijn nu 5.000 kinderen met een zeer ernstige verstandelijke handicap, dan kun je gaan uitrekenen hoeveel plaatsen er binnen vijftien jaar voor hen nodig zijn. Om goed vooruit te denken, heb je juiste aantallen nodig.

Ook moet goed in kaart worden gebracht welke noden deze personen met een handicap hebben.

Actiepunt 5

9. Het is belangrijk dat mensen in de media zien wat de rechten zijn van personen met een handicap.

Er moet gewerkt worden aan het informeren van de media.

Kader

Regelmatig krijgen journalisten info over het Verdrag. Maar toch kwam er niets of weinig in de pers.

Het grote publiek weet dus niet wat het Verdrag inhoudt. Ook niet hoe het zit met het realiseren ervan. België heeft het Verdrag ondertekend en moet er dus in eigen land werk van maken. Het is belangrijk dat alle burgers dit kunnen opvolgen.

Artikel 33 van het Verdrag zegt dat een onafhankelijke dienst moet toezien of deze communicatie goed gebeurt. Deze dienst werd in 2010 opgericht. Maar heeft nog niet veel bekendgemaakt.

De inhoud van het Verslag moet meegedeeld worden aan alle burgers.

Personen met een handicap en hun organisaties kunnen hier bij helpen.

Aanbeveling 5

De Belgische Staat moet zorgen dat er veel gepubliceerd wordt over het Verdrag.

Deze informatie moet voor iedereen begrijpelijk zijn.

Actiepunt 6

10. Personen met een handicap moeten genoeg geld hebben om goed te leven. Daarom moet er nagedacht worden over hun toekomst. Zeker omdat er een economische crisis is. Het inkomen van personen met een handicap moet groot genoeg zijn voor al hun levensbehoeften.

Kader

Wanneer iemand niet genoeg geld heeft, kan hij alleen kopen wat noodzakelijk is. Hij kan niet meer naar optredens gaan, geen glas meer gaan drinken, geen sport meer beoefenen. Hij staat niet meer in de maatschappij, maar erbuiten.

Er is in België een gewaarborgd minimumloon. Dat is het bedrag dat een mens minstens nodig heeft om van te leven. Ook personen met een handicap zouden minstens dit bedrag moeten krijgen. Maar in veel gevallen is dit niet genoeg, want bij een handicap komen veel kosten kijken (voor de zorg en voor hulpmiddelen, kosten die mensen zonder handicap niet hebben). Het inkomen heeft invloed op het ganse leven van een persoon:

- *op het respect voor zijn gelijke kansen*
- *op het al dan niet ondervinden van discriminatie*
- *op toegankelijkheid*
- *op het recht op leven*
- *op de juridische erkenning*
- *op de toegang tot justitie*
- *op zijn vrijheid en veiligheid*
- *op bescherming tegen uitbuiting, geweld en mishandeling*
- *op zijn zelfredzaamheid*
- *op zijn integratie in de maatschappij*
- *op het zich verplaatsen (openbaar vervoer, taxi na optreden, ...)*
- *op de vrije meningsuiting*
- *op de toegang tot informatie*
- *op het respect voor zijn privacy*
- *op zijn onderwijs*
- *op zijn gezondheid en revalidatie*
- *op werk en tewerkstelling*
- *op zijn politieke en publieke leven*
- *op zijn ontspanning en cultureel leven*

Deze opsomming toont hoe belangrijk inkomen is.

Hoe hoger het inkomen, hoe meer de persoon een inclusief leven kan leiden.

Meer dan 300.000 personen genieten van tegemoetkomingen.

Deze tegemoetkomingen moeten worden verhoogd. Ze moeten minstens even hoog worden als het gewaarborgd minimumloon.

Aanbeveling 6

De zesde aanbeveling wil een fatsoenlijke levensstandaard voor alle personen met een handicap in België.

Daarvoor:

- moet het bedrag van de tegemoetkoming minstens zo hoog zijn als het gewaarborgd minimumloon
- de inkomsten van een persoon met een handicap moeten een individueel recht zijn.
- het doel moet inclusie zijn in alle domeinen van het leven.

Actiepunt 7

11. Personen met een handicap en hun families moeten volledige informatie krijgen over handicap en alles wat daar komt bij kijken.

Er moeten maatregelen genomen worden om goede info te maken.

Kader

Wie over goede en volledige informatie beschikt:

- *kan goede beslissingen nemen*
- *kan goede levenskeuzes maken.*

Informatie moet zakelijk zijn. Alle mogelijkheden moeten worden vermeld. Ook moet men bij elke mogelijkheid de voordelen en de nadelen vermelden.

Er wordt teveel alleen geneeskundige informatie gegeven.

Ook houden professionelen te veel rekening met enkel die medische informatie. Een persoon met een handicap is meer dan zijn gezondheid alleen.

Personen met een handicap moeten ook info krijgen over andere domeinen van het leven. Zij leven immers ook in die andere domeinen.

Wanneer er iets beslist wordt over hun leven, over hun zorg, ... vertrekt men te dikwijls van het oordeel van de arts(en).

Aanbeveling 7

De zevende aanbeveling zegt dat er toegankelijke en volledige info moet zijn voor alle personen met een handicap en hun families:

- in eenvoudige taal
- met aandacht voor de gevolgen van de handicap en hoe men ze kan oplossen
- deze info moet aandacht geven aan de totale persoon, en niet enkel aan zijn medische toestand. Het kan niet dat enkel een medisch onderzoek bepaalt welke keuzes er voor een persoon met een handicap worden gemaakt.

Actiepunt 8

12. Er moeten genoeg woonvormen zijn voor alle personen met een handicap. En eveneens voor kinderen en volwassenen die heel veel zorg nodig hebben.

Ook ondersteuning op andere levensdomeinen moet er voor elk van hen zijn.

Inkomen, woonplaats en woonplaats mogen hier geen rol spelen.

Persoonlijke wensen wel

Kader

Er zijn te weinig opvangplaatsen voor personen met meerdere of zware handicaps. De opvangplaatsen zijn ook ongelijk verdeeld: in de ene streek zijn er veel, in de andere streek geen.

Dit gebrek aan opvang is erg voor personen met een handicap, maar ook voor hun gezinsleden die de zware zorg moeten dragen.

Soms moet een ouder stoppen met werken om voor hun (volwassen) kind te zorgen. Dit is in strijd met de gelijke kansen, want deze ouder moet zijn recht op een beroepsleven opgeven.

Daarom heeft een groep van Belgische verenigingen voor personen met een handicap een klacht ingediend bij Europa.

België werd veroordeeld en moet nu dringend werk maken van meer opvang.

Aanbeveling 8

De achtste aanbeveling vraagt een plan voor opvang op maat van personen met een handicap. Er moet in deze verblijven respect zijn voor de rechten en wensen van de personen met een handicap. Voor de goede werking van deze verblijven moet genoeg geld worden voorzien.

De term 'zware zorgbehoefendheid' is geen goede term. Maar deze term wordt verder gebruikt omdat ze in de wetgeving staat.

> Er moet een plan komen voor mensen die veel ondersteuning nodig hebben. Dit plan moet voor hen aangepaste oplossingen voorzien in alle gedeelten van het land. Er moet genoeg geld komen om dit te doen.

> In alle deelgebieden van België is er tekort aan oplossingen voor jongeren en volwassenen die veel begeleiding nodig hebben. Dit tekort moet men aanpakken.

Actiepunt 9

13. Maatregelen nemen zodat het gezin van de persoon met een handicap een beroepsleven en sociaal en cultureel leven kan uitbouwen.

Kader

Wonen in een gezin is ideaal voor alle personen, ook voor personen met een handicap. Zorgen voor een persoon met een handicap kan echter de levenskwaliteit van de gezinsleden aantasten.

Deze opvang kost geld en tijd. Soms moet men levenskeuzes maken (bijvoorbeeld ouders nemen verlof of ontslag op het werk om voor hun kind te zorgen). Het gezin heeft minder tijd voor vrienden, hobby's, stapjes in de wereld, ...

Het gezin moet dus meer steun krijgen. Het kan niet dat ze zoveel moeten opgeven.

Aanbeveling 9

De negende aanbeveling gaat over de levenskwaliteit van het gezin.

> Gezinsleden van een persoon met een handicap moeten meer steun krijgen.

Het kan niet dat mensen worden gediscrimineerd omdat ze zorgen voor een gezinslid dat door zijn handicap veel zorg nodig heeft.

Actiepunt 10

14. Personen met een handicap moeten nauwkeurige informatie krijgen over alle diensten die er zijn. Door hun handicap hebben ze behoeften. De info moet goede antwoorden geven op de problemen die zich stellen.

Kader

De algemene diensten voor alle burgers zijn er dus ook voor personen met een handicap. Als deze diensten genoeg geld krijgen voor hun werking, kunnen ze personen met een handicap goed helpen.

Dit is “mainstreaming”: diensten die er zijn voor iedereen, ook voor wie een handicap heeft. Dit biedt gelijke kansen. De persoon met een handicap hoeft zich geen uitzondering meer te voelen.

Mainstreaming is echter niet ideaal. Een persoon met een handicap heeft immers een grotere behoefte aan steun en zorg. Het gevaar bestaat dat een gewone dienst hem niet genoeg kan helpen.

De overheden mogen niet zeggen: er zijn genoeg gewone diensten, dus moeten we niet meer zorgen voor diensten speciaal voor personen met een handicap. Ze moeten zorgen voor de twee: de gewone diensten voor iedereen (waaronder personen met een handicap) en speciale diensten voor wie een handicap heeft.

*Het is jammer dat acties rond gelijkheid van kansen steeds gaan over één bepaalde groep (vrouwen, kinderen, Roma's, personen met een handicap, ...)
Campagnes waarin men het heeft over gelijkheid van kansen in het algemeen vindt men haast niet in België.*

Aanbeveling 10

De tiende aanbeveling gaat over mainstreaming: gebruik maken van gewone diensten. Dit punt van het Verslag lokte het meest reacties uit.

- gewone diensten moeten worden aangepast aan de noden van personen met een handicap
- de overheid moet tegelijk zorgen voor speciale diensten voor personen met een handicap (begeleid wonen, huisvesting, begeleidingsdiensten, ...)
- indien nodig moet er speciale ondersteuning beschikbaar zijn.

Actiepunt 11

15. Kinderen en volwassenen moeten een positief beeld krijgen van personen met een handicap. Daar is nog werk aan, vooral in het onderwijs, op het werk en in de geneeskundige wereld.

Kader

Wanneer iedereen weet wat een handicap inhoudt, zal men vanzelf oplossingen zoeken. Gewone diensten en gelijke kansen zullen vanzelfsprekend worden. Deze oplossingen zullen ook goedkoper zijn.

Het is nodig dat gans de maatschappij aandacht krijgt voor personen met een handicap. Natuurlijk is dit in bepaalde domeinen meer nodig dan in andere.

Het onderwijs is maar één voorbeeld. Kinderen zijn de volwassenen van morgen. Het is belangrijk dat leerlingen merken dat een klasgenoot met een handicap een kind is zoals alle andere. Ze zullen dit ook vertellen aan hun ouders en grootouders.

Ook artsen, verpleegkundigen, kinesitherapeuten, tandartsen, logopedisten, ... moeten goede info krijgen. Want zij komen veel in contact met personen met een handicap, soms op belangrijke momenten die hun toekomst bepalen.

Het is belangrijk dat zij de volledige persoon zien en niet enkel de handicap.

Al wie in contact komt met personen met een handicap (politieagenten, loketbedienden, , ...) zou voldoende op de hoogte moeten zijn van de verschillende handicaps. Enkel zo kunnen ze met deze mensen een goed en gelijkwaardig contact hebben.

Aanbeveling 11

De elfde aanbeveling wil dat de kennis van de Belgen over de handicap verbetert.

- actieplannen moeten de bevolking vertrouwd maken met personen met een handicap. Zo kunnen ook de vooroordelen verdwijnen.
- dit moet vooral gebeuren in het onderwijs, de arbeidsmarkt, de media, de medische wereld, thuiszorg. Dit alles met als doel een inclusieve maatschappij.
- vorming zal iedereen gevoelig maken voor personen met een handicap. Vooral artsen, verpleegkundig personeel, maatschappelijke werkers, leerkrachten, journalisten, beleidsmakers, ... moeten vorming krijgen.

Actiepunt 12

16. Er moet gewerkt worden aan toegankelijkheid in het ganse land. Men moet nadenken over een gelijke aanpak op federaal vlak en in alle deelgebieden.

17. Voorbeelden geven van straffen wanneer de toegankelijkheidsregels niet worden gevolgd.

Kader

De laatste dertig jaar werd de mobiliteit (openbaar vervoer) verbeterd.

Maar niet altijd zo veel als men wilde. Dat kwam:

- doordat de wetgeving niet zei welke resultaten moesten bereikt worden*
- doordat er geen straffen werden opgelegd (de stok achter de deur)*
- doordat er een gebrek aan controle was.*

In de wetgeving moet worden vermeld welke doelen men moet halen.

Het beleid toegankelijkheid moet zorgen voor regels, voor controle bij de toepassing ervan en in straffen wanneer de regels niet worden gevolgd.

Aanbeveling 12

De twaalfde aanbeveling wil voor personen met een handicap een betere toegankelijkheid op alle gebieden.

- er moet echt werk worden gemaakt van toegankelijkheid in de brede betekenis van het woord. Het gaat dus om meer dan om toegankelijkheid van gebouwen en openbare plaatsen, maar ook over toegankelijke zittingen, sportvelden, documenten,
- ook informatie moet toegankelijk worden voor personen met een handicap. Ze moeten hiervoor hulpmiddelen krijgen, net als de kans om de eigen mening uit te spreken (bijvoorbeeld gebruik maken van het stemrecht)
- de toegang tot informatie moet open en helder zijn. Info moet te krijgen zijn in verschillende vormen, aangepast aan de noden van alle personen met welke handicap ook.

Actiepunt 13

18. Aangeven welke maatregelen de overstap tussen de vervoersmiddelen vlotter maken. Aangeven welke maatregelen de bijstand voor de reizigers verbeteren.

Kader

De openbare vervoersmaatschappijen doen het stilaan beter. Dat komt omdat ze de Europese regels goed volgen.

Er is echter nog veel werk aan

- *het op elkaar afstemmen van de openbare vervoersmiddelen*
- *het bijstaan van reizigers.*

Aanbeveling 13

De dertiende aanbeveling gaat over openbaar vervoer.

Of mobiliteit voor iedereen.

Want de manier waarop men zich verplaatst, heeft vaak te maken met het inkomen.

- toegang tot het openbaar vervoer is een voorwaarde voor deelname aan de maatschappij voor alle burgers en dus ook voor personen met een handicap
- alle netwerken van het openbaar vervoer moeten afgestemd zijn op elkaar. De overheid moet de diensten van het openbaar vervoer verplichten ondersteuning te geven aan personen met een handicap.

Actiepunt 14

19. Aangeven hoe men het inclusief onderwijs wil verbeteren. Bijvoorbeeld met meer financiële middelen en meer ondersteunend personeel

20. Informatie geven over acties om het aantal leerlingen met een handicap dat de middelbare school en hogere studies voltooit te verhogen

Kader

Om inclusief onderwijs mogelijk te maken, moeten er redelijke aanpassingen gebeuren voor de leerlingen met een handicap, de ouders en alle professionelen uit het onderwijs.

Want niet alleen de kinderen, maar ook de ouders, onderwijzers, opvoeders, directeurs en inspecteurs moeten gelijke kansen krijgen om hun rol te vervullen. De handicap mag dit niet in de weg staan.

Aanpassingen zijn soms nodig in het schoolgebouw en de inrichting ervan, in het schoolmateriaal, in handboeken, bewegwijzering, opvoedkundige ondersteuning, inspectie,

In het inclusief onderwijs zijn soms aangepaste methodes nodig. Dat betekent bijvoorbeeld dat er assistenten naar de klas komen.

De manier van werken wordt in inclusief onderwijs steeds aangepast. Ook voor de leerlingen zonder handicap is dit een voordeel.

Dankzij de mogelijkheid van inclusief onderwijs moeten leerlingen met een handicap geen lange verplaatsingen meer doen naar een buitengewone school.

Vrije keuze blijft belangrijk. Ook het bijzonder onderwijs moet blijven bestaan. Gewoon en buitengewoon onderwijs kunnen naast elkaar bestaan. Er kan zelfs samenwerking zijn tussen de twee: brugsystemen of gemeenschappelijke lessen.

De overheden moeten dringend het plaatsgebrek in het buitengewoon onderwijs wegwerken. Het kan niet dat er in deze eeuw nog steeds kinderen zijn die niet naar school gaan.

Elke leerling moet zijn schoolperiode afsluiten met het behalen van een diploma.

Aanbeveling 14

De veertiende aanbeveling wil echt inclusief onderwijs over gans België.

- Elke leerling moet goede info krijgen over de bestaande scholen. Zo kan hij kiezen welke school de beste voor hem is
- In de school van zijn keuze moet de leerling met een handicap goede ondersteuning en begeleiding krijgen. Bijvoorbeeld: gebarentaal, leerboeken in grote letters, ...
- Er moeten in de scholen genoeg plaatsen en mogelijkheden zijn voor leerlingen met een handicap. Net als alle leerlingen moeten ook zij een diploma kunnen halen.

Actiepunt 15

21. Informatie geven over personen met een handicap die in een gewoon bedrijf werken (dus niet in beschutte(nde) werkplaatsen). Info dus over hoeveel ze verdienen, welk soort werk ze doen, hoeveel mannen en vrouwen er precies aan het werk zijn, ...

22. Aangeven wat men gaat doen om mensen met een handicap een beroepsopleiding te geven. Hoe gaat men hen helpen om een baan te vinden?

23. Hoe gaat men de bedrijven aanmoedigen om werknemers met een handicap aan te werven? Dat kan met verplichte aantallen: in een bedrijf met zoveel werknemers moeten er zoveel procent van de werknemers een handicap hebben.

Kader

Voor tewerkstelling zijn de Gewesten bevoegd.

In geen enkel Gewest zijn er veel personen met een handicap aan het werk.

In gans België is het dus voor personen met een handicap even moeilijk om werk te vinden.

Daarom moet er een betere opleiding komen voor werkzoekenden met een handicap.

De werkgevers moeten overtuigd worden om personen met een handicap aan te werven. Ze moeten ook aangezet worden om aanpassingen te doen.

Aanbeveling 15

De vijftiende aanbeveling wil het aanwerven van personen met een handicap aanmoedigen. Daarvoor moet gans de maatschappij info krijgen. Iedereen - de bazen, de collega's, alle burgers – moet horen dat personen met een handicap tot werken in staat zijn.

- het Verdrag wil dat personen met een handicap werken in een gewoon werkmilieu. Daar moeten wij in België voor zorgen.
- Personen met een handicap moeten bekwaam zijn. Onderwijs is dus heel belangrijk. Later kan dan een opleiding volgen voor een beroep waar er vraag naar is en dat bij hen past.
- Zorgen dat werkgevers belang hebben bij het aanwerven van personen met een handicap. Hen verplichten kan door een aantal op te leggen.
- De wetgeving en de regelgeving aanpassen, want nu zitten er grote gaten in.

Actiepunt 16

24. Aangeven hoe dokters beter met personen met een handicap kunnen omgaan. Ook moeten ze geïnformeerd worden over hoe ze de handicap vlugger kunnen ontdekken (= betere diagnose).

25. Aangeven hoe ouders van een kind met een handicap best begeleid worden nadat de diagnose handicap is gevallen. Ook een betere aanpak in geval van dubbeldiagnose: wanneer later blijkt dat er een tweede stoornis bijkomt, zoals bijvoorbeeld stoornissen in het gedrag.

Kader

Personen met een handicap moeten meer naar de dokter dan de meeste andere burgers. Zij betalen dan ook meer voor geneeskundige zorg. Er moeten duidelijke wetten komen over de geneeskundige handelingen. Ook de behandeling van ziekten die niet veel voorkomen moet betaalbaar zijn.

De geneeskundige zorg moet toegankelijk zijn voor personen met een handicap. Dat is nu niet het geval. Ziekenhuizen zijn doolhoven waar men moeilijk zijn weg in vindt.

Het medisch personeel moet vriendelijk zijn. Het is belangrijk dat er dialoog is: dat de persoon met een handicap vragen mag stellen en de dokter daar verstaanbare antwoorden op geeft. Wanneer men zijn huisarts vertrouwt, betekent dit betere verzorging, maar ook geruststelling: in uitzonderlijke situaties kan men op hem of haar rekenen.

Artsen en verpleegkundigen moeten opgeleid worden om goed met patiënten met een handicap om te gaan.

Het is belangrijk dat er vertrouwen is tussen artsen en personen met een handicap.

Er is in België een goede evolutie. Men kijkt meer naar de volledige mens. Een persoon is meer dan zijn handicap alleen.

Aanbeveling 16

De zestiende aanbeveling gaat over gezondheid.

- Over gans België moeten er toegankelijke artsen en ziekenhuizen zijn voor personen met een handicap.
- Wanneer de diagnose 'handicap' valt, moet die goed opgevolgd worden. Dit kan de gevolgen verkleinen. Na de diagnose moet er niet enkel begeleiding zijn van dokters, maar ook van andere mensen. Samen kunnen ze zorgen voor een leven dat zoveel mogelijk lijkt op dat van andere burgers.
- Personen met een psychische ziekte (een ziekte van de geest) of een dubbeldiagnose (handicap + geestesziekte) moeten speciaal ondersteund worden.

Actiepunt 17

26. Aangeven hoe men informatie toegankelijk maakt voor personen met handicaps

Kader

Informatie is nodig. Zonder informatie kan een mens zich geen mening vormen en kan hij ook geen keuzes maken.

Ook om deel te nemen aan het publieke en het politieke leven is informatie van belang. Bijvoorbeeld wanneer men gebruik maakt van zijn stemrecht of zich kandidaat wil stellen voor de verkiezingen.

Aanbeveling 17

De zeventiende aanbeveling wil dat iedere persoon toegang krijgt tot alle informatie die hij nodig heeft en die hem interesseert. Informatie moet dus in alle vormen en formaten te krijgen zijn.

> iedere persoon met een handicap moet informatie krijgen die aangepast is aan zijn handicap. Zo kan hij zich een eigen mening vormen en die uitspreken, hij kan deelnemen aan het openbare leven, kan gaan stemmen of zich kandidaat stellen bij verkiezingen.

Actiepunt 18

27. Aangeven hoe men personen met een handicap intimiteit kan geven zodat ze een mooi leven kunnen leiden.

Kader

Intimiteit is de verbondenheid tussen mensen. Het zich veilig voelen.

Het is ook het recht op privacy of 'het recht om alleen gelaten te worden'.

In grote instellingen is dat haast niet mogelijk.

Toch moeten deze instellingen proberen daar iets aan te doen. Bijvoorbeeld door tijdens de verzorging het gordijn dicht te doen of aan te kloppen voor men een kamer binnen gaat.

Elke bewoner met een handicap zou minstens een eigen kamer moeten krijgen. Een persoonlijke kamer geeft privacy en rust. Daar kan de persoon zichzelf zijn. Zo kan hij beter functioneren in de gemeenschappelijke leefruimtes én in de maatschappij.

Het voorzien van eigen kamers voor iedereen kost natuurlijk meer geld. Het is niet de bedoeling dat hiervoor bespaard wordt op de zorg. Er moet dus meer financiering komen voor de voorzieningen.

Aanbeveling 18

De achttiende aanbeveling is er speciaal voor mensen die in gemeenschap leven. Hun zorgvraag is zwaar, hun gezin kan hen niet de zorg geven die ze nodig hebben.

- ook een persoon met een handicap die met anderen samenleeft, heeft recht op intimiteit. Hij moet de mogelijkheid krijgen een relatie uit te bouwen, vriendschappelijk, seksueel, ... Zo wordt een leven in harmonie mogelijk.

Actiepunt 19

28. Er is een nieuwe wet voor de juridische bescherming van personen. Om die reden hebben de vrederechters meer middelen nodig. Welke maatregelen moet men voorzien om hen die middelen te geven?

Kader

Vanaf 2014 wordt de nieuwe wet van kracht. Deze wet geeft de persoon meer respect en waardigheid.

Het is belangrijk dat er binnen enkele jaren gecontroleerd wordt of de wet goed werkt.

Er is wel één praktisch probleem: de Vrederechters krijgen door de nieuwe wet meer werk. Zij krijgen immers een centrale rol. Maar de Vrederechters hebben al zoveel werk. Ze moeten dus meer ondersteuning en middelen krijgen, anders zal het niet lukken met de nieuwe wet.

Aanbeveling 19

De negentiende aanbeveling gaat over de nieuwe wet voor bescherming van meerderjarige personen die in 2014 in werking treedt.

Het Vredegerecht speelt een grote rol in het toepassen van deze wet. Vrederechters moeten dus meer middelen krijgen.

Actiepunt 20

29. Wat moet er gedaan worden om justitie toegankelijk te maken voor personen met welke handicap ook?

30. Goede uitleg geven over de wijzigingen van de wet over de bescherming van de maatschappij. Dit is nodig om te vermijden dat personen met een verstandelijke en/of geestelijke stoornis worden opgesloten.

Kader

De rechtspraak moet toegankelijk worden voor personen met een handicap. Dat is nu niet het geval.

Personen met een handicap die met justitie te maken krijgen, moeten op alle vlakken steun krijgen:

- *goede uitleg*
- *hulpmiddelen*
- *makkelijker toegang tot rechtsgebouwen.*

Er is ook het probleem van personen met een verstandelijke handicap en/of geestesstoornis die een misdrijf hebben gepleegd. Zij horen niet thuis in een gevangenis, waar ze geen zorg en begeleiding krijgen. Maar voorzieningen staan niet te springen om hen op te nemen.

Er moeten dus speciale plaatsen voor hen komen in instellingen voor de bescherming van de maatschappij.

Slechts met goede voorbereiding en begeleiding hebben ze kans op terugkeer naar de maatschappij.

Dat deze mensen momenteel opgesloten zitten in gevangenissen is een vorm van foltering. Dit kan echt niet in onze maatschappij.

Aanbeveling 20

De twintigste aanbeveling gaat over de toegang tot justitie:

- personen met een handicap moeten betere toegang krijgen tot de rechter, de rechtsgebouwen en de info van justitie
- ze moeten kunnen rekenen op aangepaste ondersteuning die bij hun handicap past. Daarvoor moet al wie bij justitie werkt een opleiding krijgen rond handicap in al haar vormen
- personen met een verstandelijke handicap en/of een geestesstoornis mogen in geen geval in een gevangenis terechtkomen, want dit is een vorm van foltering.
- Personen die geïnterneerd zijn in een instelling ter bescherming van de maatschappij moeten ondersteuning krijgen voor een latere terugkeer naar de maatschappij.

Actiepunt 21

31. Uitleggen waarom personen die na hun 65ste levensjaar een handicap ontwikkelen, gediscrimineerd worden ten opzichte van andere personen met een handicap.

Kader

Personen die pas na hun 65ste een handicap krijgen, kunnen geen beroep doen op steun bij hun zelfredzaamheid. Deze steun wordt normaal gezien verleend door de Gewesten.

Omdat ze deze gewestelijke ondersteuning niet krijgen, gaat hun zelfredzaamheid achteruit. Ze komen sneller terecht in leefgroepen en voorzieningen.

Ook zijn hun tegemoetkomingen niet gelijk aan die voor personen die al voor hun 65ste een handicap hadden.

Aanbeveling 21

De eenentwintigste aanbeveling gaat over de discriminatie van personen die pas na hun 65ste een handicap kregen.

> er moet een einde komen aan dit verschil in behandeling door de overheid. Iedereen heeft recht op dezelfde behandeling en tegemoetkomingen, of zijn handicap nu voor of na zijn 65ste ontstond.